

Dokumentin sisältö

Johdanto

1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Hyvinvointitavoitteiden toteutuminen, yhteenveto ja jatkotoimenpide-ehdotukset

Hyvinvointisuunnitelma vuodelle 2022

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

2 Suunnitelman laatijat

3 Suunnitelman hyväksyminen

Johdanto

Kunnan tehtävänä on asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja sitä toteutetaan kunnan kaikissa palveluissa. Kuntalaisten hyvinvointia ja tehtyjä toimenpiteitä tulee seurata säännöllisesti ja laatia suunnitelma sen edistämiseksi. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutuneista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus (Terveydenhuoltolaki 1326/2010; 12 §).

Tavoitteena on, että hyvinvointiin liittyvät asiat ovat kunnassa säännöllisesti esillä kunnanhallituksen, kunnanvaltuuston ja kunnan johtoryhmän kokouksissa. Hyvinvointityötä toteutetaan kaikilla kunnan eri toimialoilla, hyvinvointijohtamisesta vastaa kunnanjohtaja. Hyvinvoinnin edistämiseksi on mukana myös kunnan alueella toimivat järjestöt ja yritykset yhteistyössä kunnan toimijoiden kanssa.

Pelkosenniemen kunta on ollut mukana Itä-Lapin kuntayhtymän High five – yhteistyöllä hyvinvointia Itä-Lappiin hankkeessa jonka päämääränä on alueen hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen eri toimijoiden yhteistyön vahvistamisen avulla. Tavoitteena on ollut olemassa olevien hyvien käytänteiden hyödyntäminen ja uusien käytänteiden kehittäminen asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi, seutukunnallisen hyvinvointityön rakenteen kehittäminen Itä-Lappiin ja hyvinvointia edistävän työn tunnettavuuden lisääminen Itä-Lapin alueella.

1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

TALOUS JA ELINVOIMA

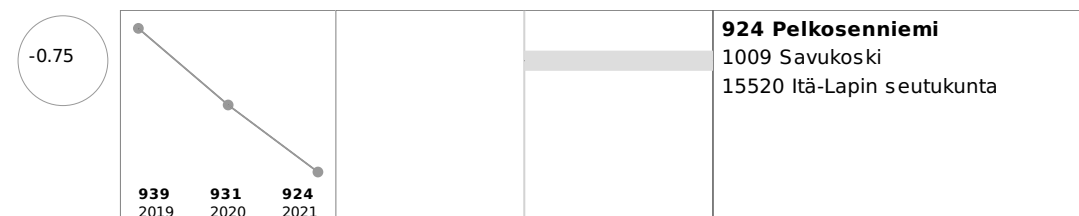
Talous

Tulot

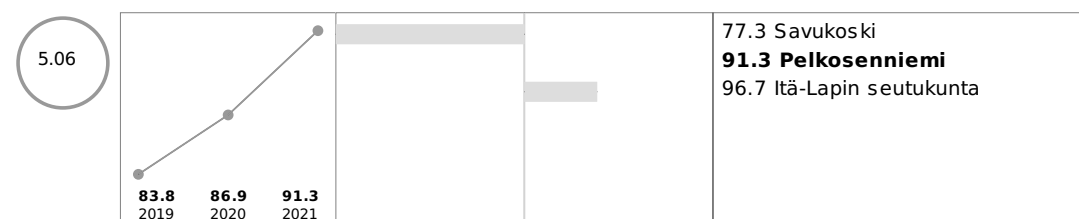
Elinvoima

Väestö

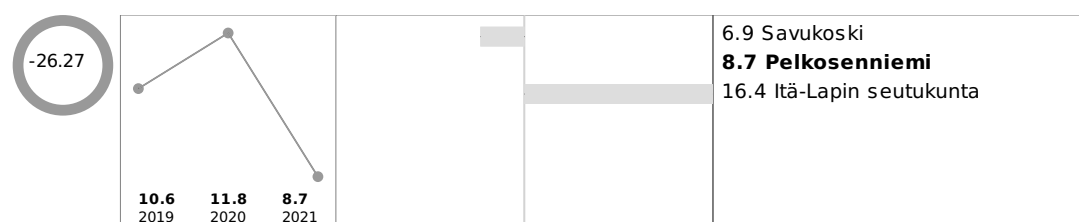
Väestö 31.12.

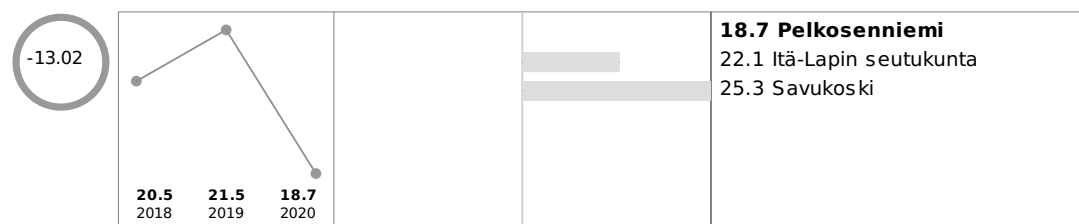
Huoltosuhde, demografinen

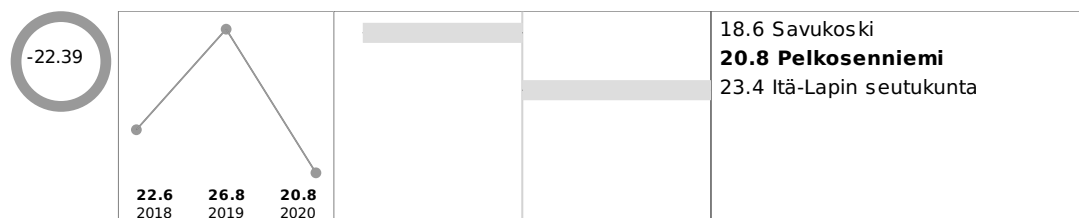
Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

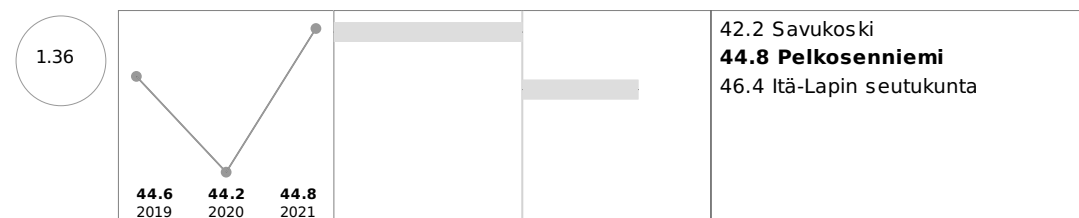
Lapsiperheet, % perheistä

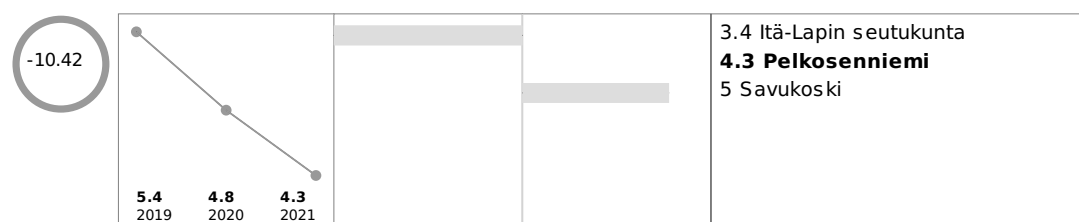
Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä

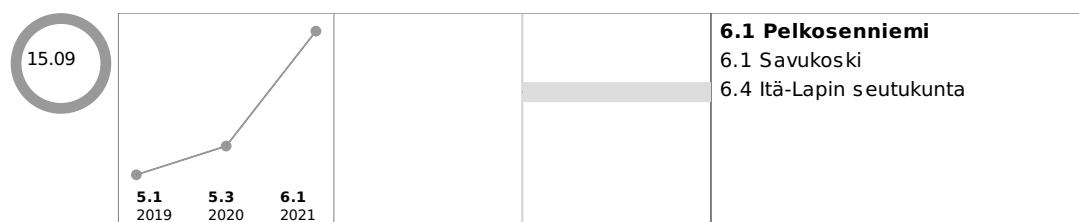
Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista

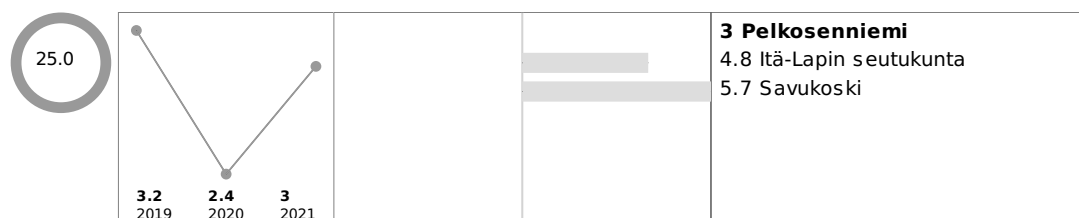
0 - 6-vuotiaat, % väestöstä

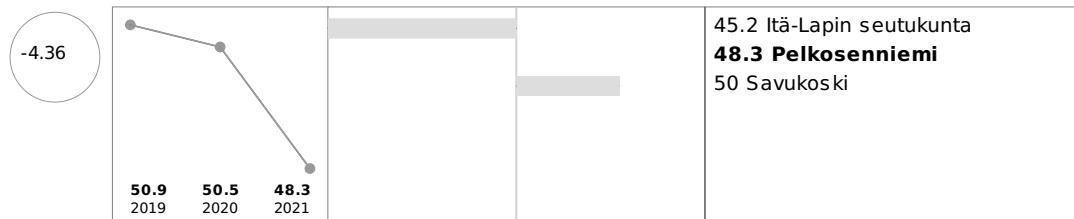
7 - 15-vuotiaat, % väestöstä

16 - 24-vuotiaat, % väestöstä

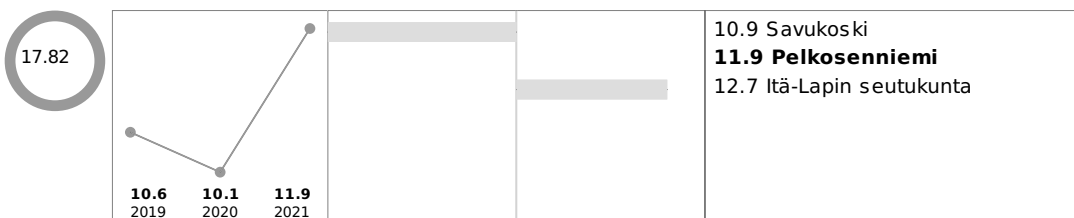
25 - 64-vuotiaat, % väestöstä

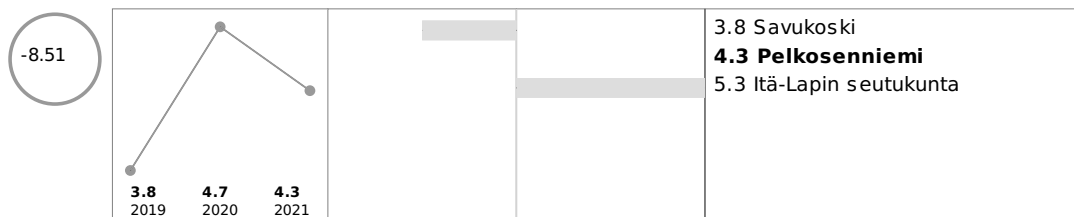
65 - 74-vuotiaat, % väestöstä

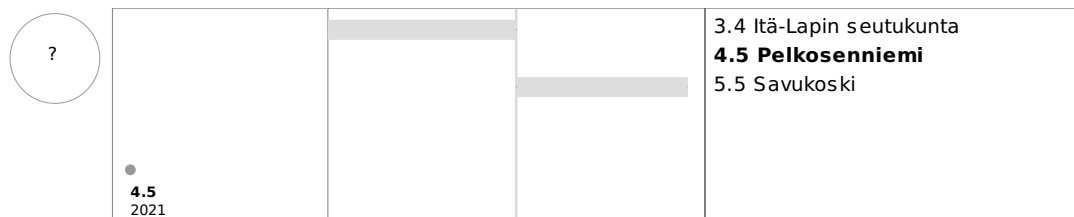
75 - 84-vuotiaat, % väestöstä

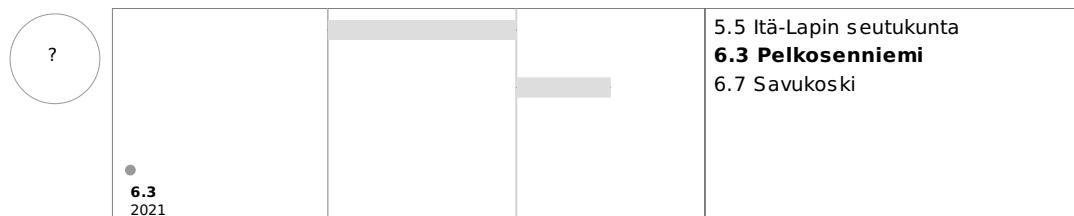
85 vuotta täyttäneet, % väestöstä

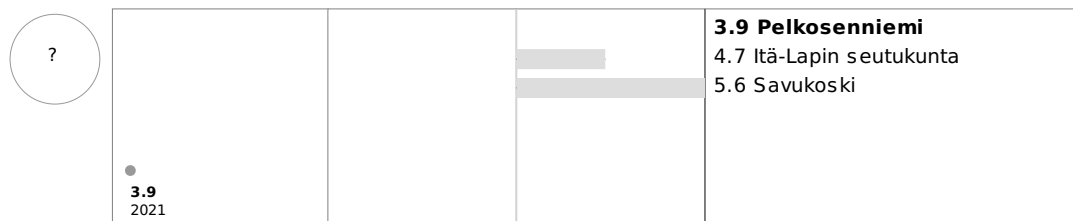
0 - 6-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2021)

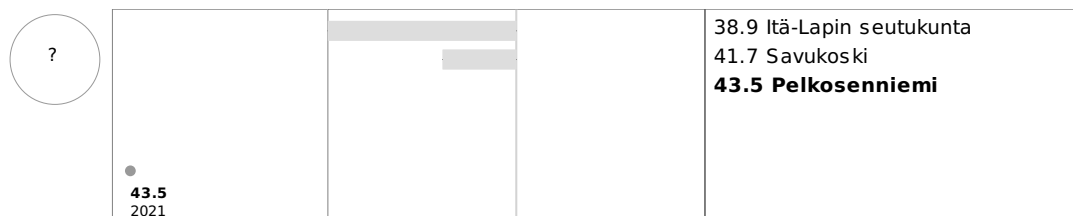
7 - 15-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2021)

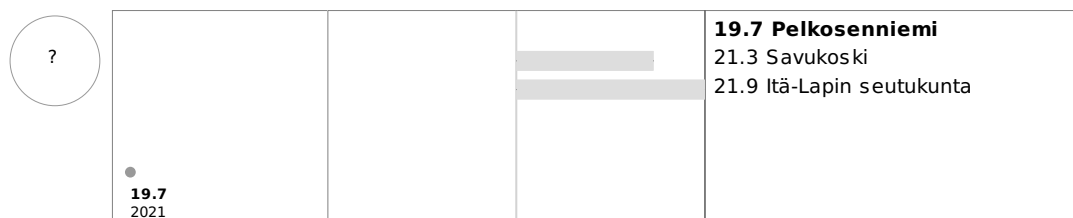
16 - 24-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2021)

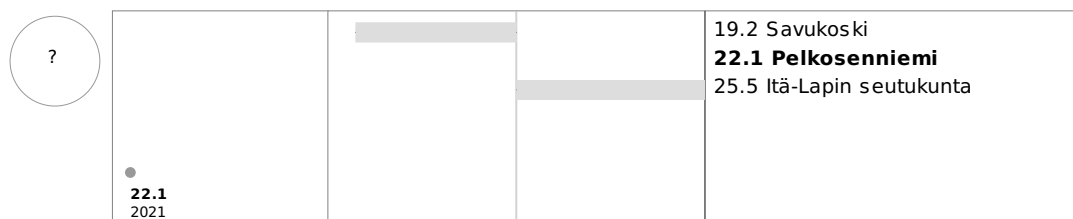
25 - 64-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2021)

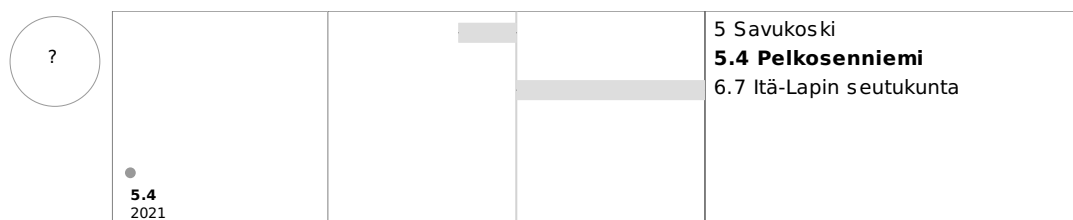
65 - 74-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2021)

75 vuotta täyttäneet, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2021)

85 vuotta täyttäneet, % väestöstä, väestöennuste 2030 (laskettu 2021)

Taloudellinen huoltosuhde (vuosi 2020 ennakkotieto)

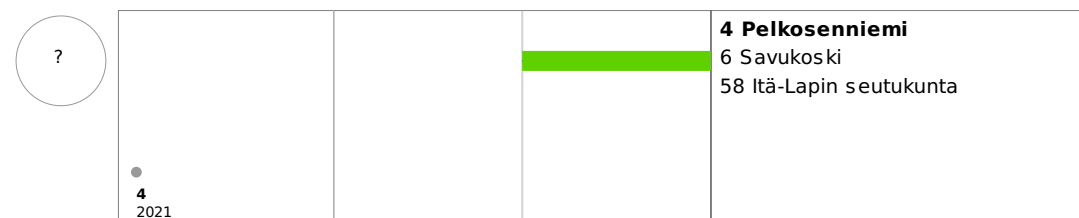
Lähtömuuttajat, lkm

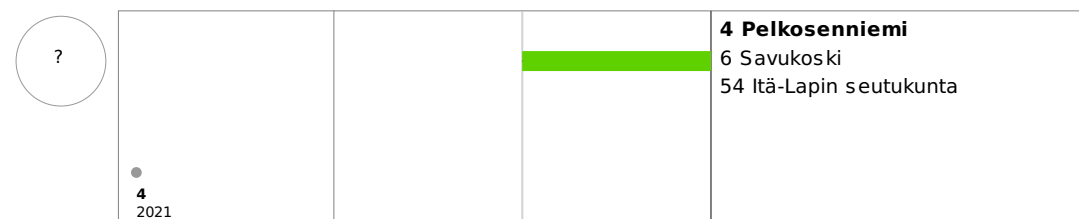
Väestöennuste 2030 (laskettu 2021)

Syntyneet, ennuste 2025 (laskettu 2021)

Syntyneet, ennuste 2030 (laskettu 2021)

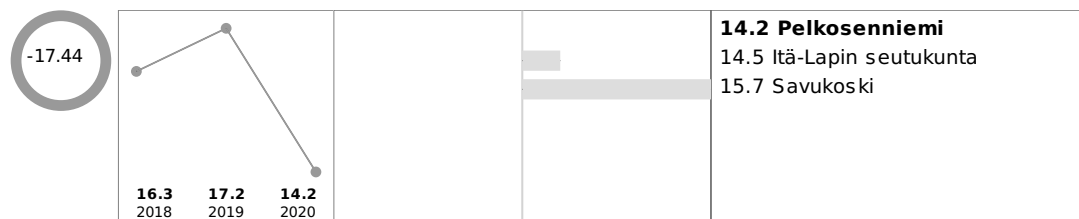

Tulomuuttajat, lkm

Elinvoima

Kunnan yleinen pienituloisuusaste

Pelkosenniemen kunnan asukasluku 31.12.2021 oli 924 henkilöä. Vuonna 2020 luku oli 939, joten asukasluku on laskenut 15 henkilöä. Asukasluvun on ennustettu laskevan ainakin vuoteen 2040 asti. Etätyömahdollisuuksien mainostaminen yhteistyössä Visit Pyhä-Luoston ja YIL-hankkeen myötä toi kuntaan useita perheitä etätöihin sekä myös uusia asukkaita ja yrittäjiä.

Kunnassa on 354 yli 65-vuotiasta. Demografinen huoltosuhde on vuoden 2020 lopussa ollut 86,9 ja taloudellinen huoltosuhde on ollut 181,3. Luvut ovat huomattavasti korkeampia koko maan keskiarvoihin.

Vuoden 2021 alousarvioon on sisällytynyt talouden tasapainotussuunnitelma, jonka pääasialliset vaikutukset on suunniteltu nähtävän vuodesta 2022 eteenpäin. Kuluneen vuoden taloudelliset tunnusluvut olivat positiivisia. Kunnan tilikauden tulos jäi 990 000 euroa ylijäämäiseksi. Verotuloja kertyi lähes täsmälleen talousarviossa 2021 ennustetun verran. Verokertymässä oli kasvua 453 000€ edellisvuoteen nähden.

Uuden koulu-päiväkodin rakennushankkeen oli määrä valmistua vuonna 2021 syksyllä, kuitenkin työmaa pysähtyi taloudellisten haasteiden myötä. Kokonaisvastuussa ollut KVR-urakoitsija hakeutui yrityssaneeraukseen ja kunta joutui ottamaan työmaan haltuun. Valmistumistavoite tulevalle koulu-päiväkotirakennukselle on kesällä 2022.

Yhtenä kuntastrategian osana oli työllisyys ja sen hoidon kehittäminen. Pelkosenniemen työvoiman määrä on 394 henkilöä, joista työnhakijoita oli vuoden lopussa 42, joka on 26 henkilöä vähemmän kuin vuoden 2021 alussa.

Kunnassa toimi myös kuntouttava työtoiminta jonka tavoitteena oli ohjata etenkin pitkäaikaistyöttömiä takaisin työelämään. Myös kunnan elinkeinostrategiaa toteutettiin kokonaisvaltaisesti ja keskityttiin koronasta toipumiseen. Avointen työpaikkojen määrä on noussut vuoden 2021 tammikuusta 12 työpaikasta 43 työpaikkaan.

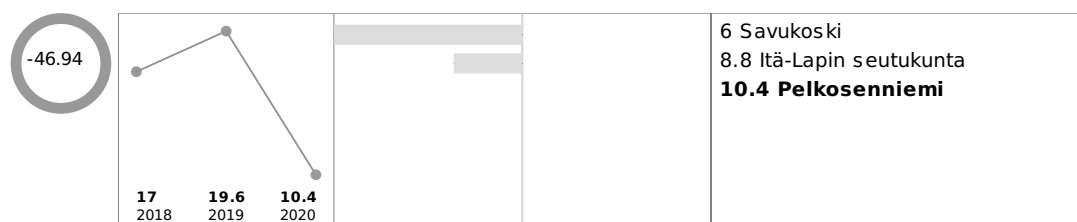
Yhdistysten ja yritysten työllistämistä tuettiin vuonna 2021 esimerkiksi nuorille jaettavilla kesätyöseteleillä.

Elinkeinojen kehittämisen keskeisten tavoitteiden mukaisesti Pelkosenniemen kunta liittyi vuonna 2021 Hinku-verkostoon, joka on vähähiilisyysohjelma joka ohjaa kohti hiilineutraaliutta. Myös yritysten kanssa toimenpiteinä tehtiin esimerkiksi vähähiilisyysuunnitelmia ja vähähiilisiä tuotteita. Matkailuyhdistys ja kunnan elinkeinopalvelut edistivät kestävää matkailua.

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET *Hyvinvointi*

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä

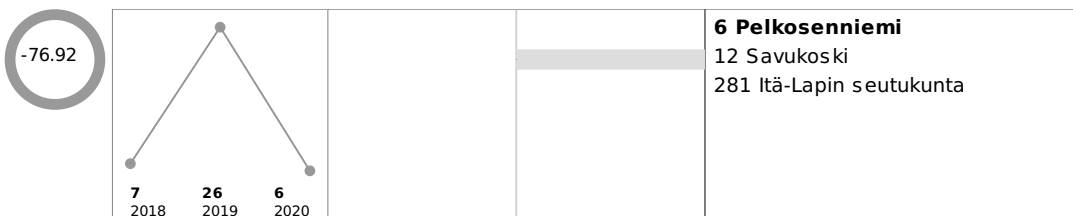
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

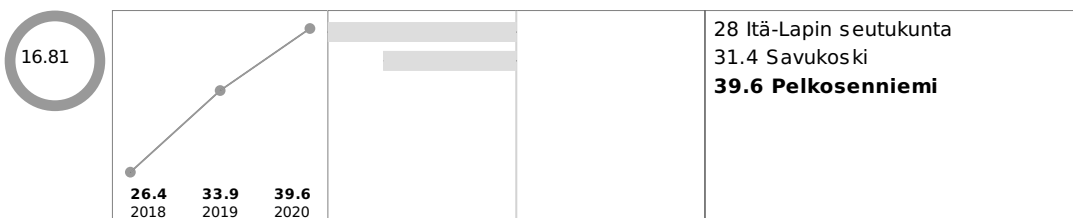
Perheitä lastensuojelun tehostetussa perhetyössä, % lapsiperheistä, kunnan kustantamat palvelut

Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä (THL)

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

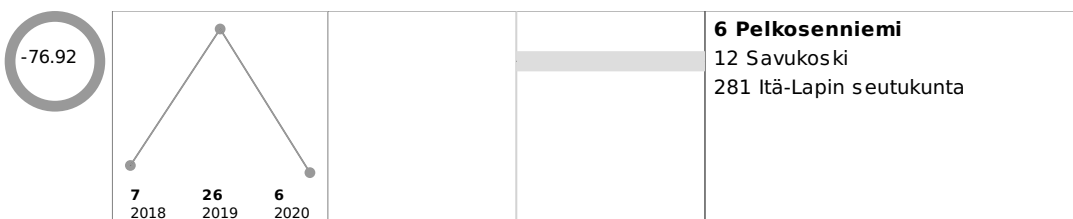

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä (THL)

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

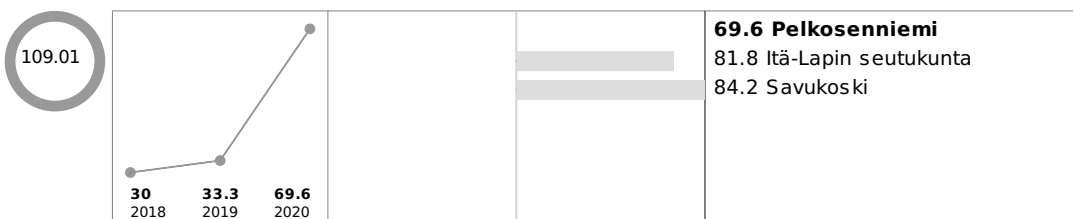
Rikoksista syyllisiksi epäillyt 0 - 14-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Kunnan palvelut

Päivähoito

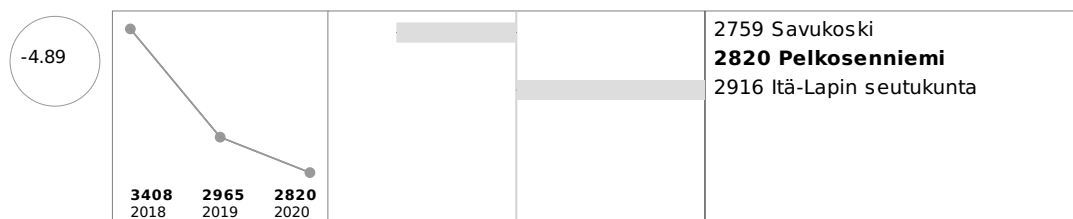
Varhaiskasvatukseen 31.12. osallistuneet 3 - 5-vuotiaat % vastaavanikäisestä väestöstä, kunnan kustantamat palvelut

Koulu

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiaista

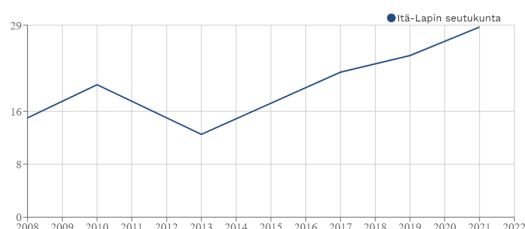
Muut palvelut

Talous

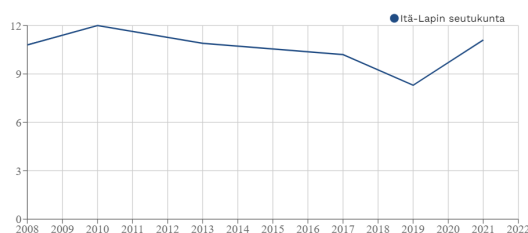
LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET - Yhteenveto

Alla kuvatut indikaattorit on nostettu alueellisesta hyvinvointikertomuksesta Pelkosenniemen kunnan oman datan puutteesta johtuen.

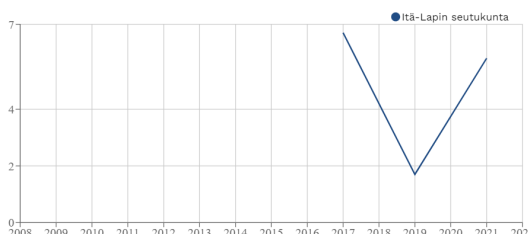
Alueellisesti lapset ja nuoret kokevat yksinäisyyttä useammin kuin saman ikäiset lapset ja nuoret valtakunnallisella tasolla. Myös tyytyväisyys omaan elämään (8.-9.luokkalaiset) on heikompaa ja kuten myös terveydentilansa huonoksi kokevien osuus. Kuitenkin positiivista on 8.-9.luokkalaisten laadukkaiden terveystarkastusten toteutumisen osuus.

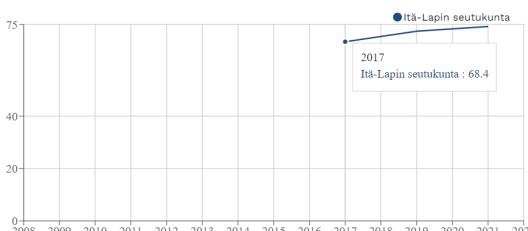
Kokee terveydentilansa keskinäiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

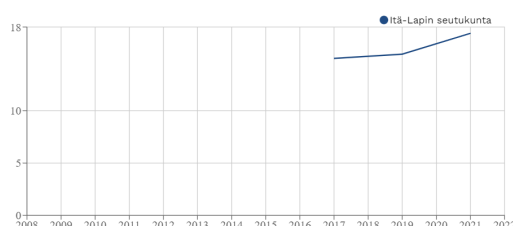
Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

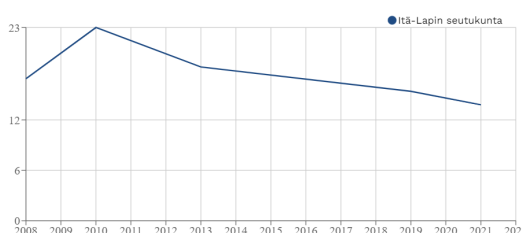
Tuntee itsensä usein yksinäiseksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Tuntee itsensä usein yksinäiseksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Terveystarkastus toteutuu nuorella laadukkaasti, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (-2015)

Yhtenä kuntastrategian osa-alueena vuonna 2021 oli "lapsissa ja nuorissa on tulevaisuus". Sen tavoitteena oli että lapsista ja nuorista pidetään hyvä huoli sekä niille rakennetaan vankka osaamispääoman perusta laadukkaalla varhaiskasvatuksella ja perusopetuksella. Lasten ja perheiden palveluita toteutettiin ostopalvelun avulla sosiaalihuoltolain ja lasten suojelun mukaisesti.

Pelkosenniemen koulussa oli vuonna 2021 65 oppilasta. Oppilaista 39 oli alakoulussa ja 26 yläkoulussa. Alle kouluikäisiä oli 48. Koulussa toteutettiin vuonna 2020 koululaisten terveystarkastus.

Kunnan koululaiskyselyssä nousi esiin 8.-9.-luokkalaisten nuorten taipumus jättää aamupala syömättä. Myöskin keskimäärin joka kolmas jättää koulussa tarjotun lounaan syömättä. Lapset ja nuoret kokivat myös Pelkosenniemen koulussa jonkin verran yhteisöllisyyden puutetta ja yksinäisyyttä, vaikkakin kokevat yleisesti kuuluvansa osaksi koulu- ja luokkayhteisöä, omaavansa hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa sekä kokevat ilmapiirin hyväksi

oppimisyhteisössään.

Kunta tukee vuosittain nuorten kesätyöllistymistä tarjoamalla nuorille kesätöitä tai yrityksille suunnatun tuen nuorten palkkaamiseen. Vuonna 2021 työllistettiin yhteensä 15 nuorta kunnalle tai alueen muille toimijoille.

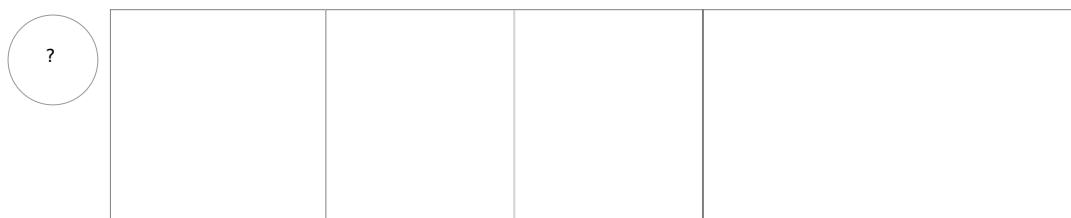
Kuntastrategian tavoitteen toimenpiteinä vuonna 2021 oli esimerkiksi ennaltaehkäisevän nuorisotyön merkityksen korostaminen sekä koronan rajoitusten jälkeisen vapaa-aika- ja harrastustoiminnan mahdollistaminen nuorten ehdoilla. Lapsille ja nuorille toteutettiin Suomen harrastusmallin mukaisesti kerhotoimintaa yhteensä kuudessa koulun jälkeisessä kerhossa sekä erillisessä laskettelukerhossa. Myös nuorisotiloja pidettiin syksyllä auki pääsääntöisesti kaksi kertaa viikossa. Lasten ja nuorten hyvinvointia tuettiin myös jaettavalla 100€ arvoisella harrastus-seteli -etuudella. Etuudella on pystynyt ostamaan esimerkiksi harrastusvälineitä, liikutavaatteita tai maksamaan harrastustoimintaa.

Lasten ja nuorten asioista huolehtii nuorisovaltuusto, joka kokoontui vuonna 2021 yhteensä kolme kertaa. Kunnan sisäinen yhteistoiminta lasten ja nuorten parissa aloitettiin moniammatillisella Lasten tiimillä. Tiimi kokoontui 1 krt.

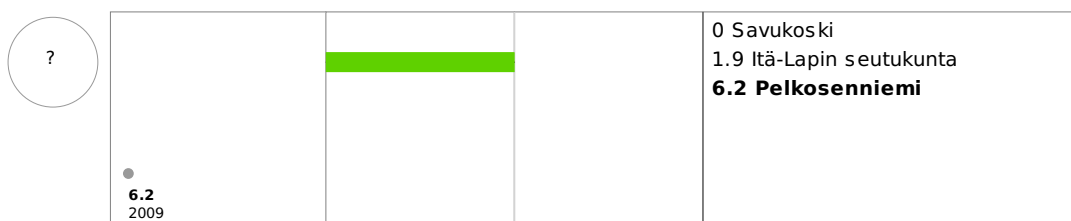
NUORET JA NUORET AIKUISET *Hyvinvointi*

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

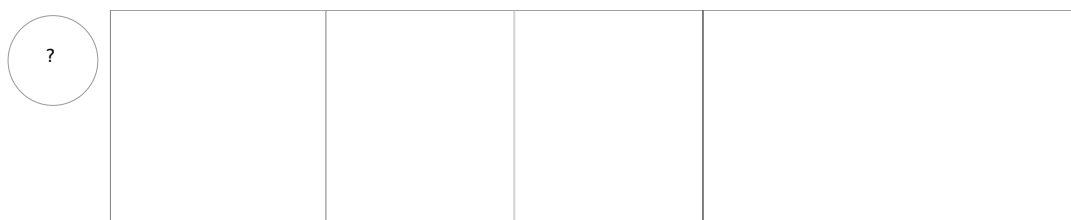
Ei yhtään läheistä ystävää, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) olevat 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisistä

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 18 - 34-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Mielenterveyden häiriöihin sairaalahoitoa saaneet 18 - 24-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä (vuosi 2018 ennakkotieto)

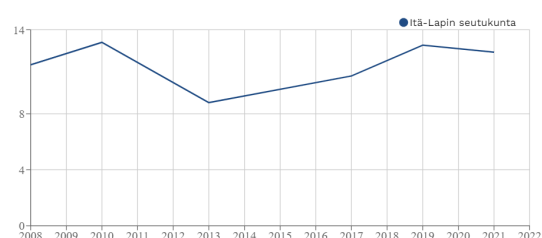
Muut palvelut

Talous

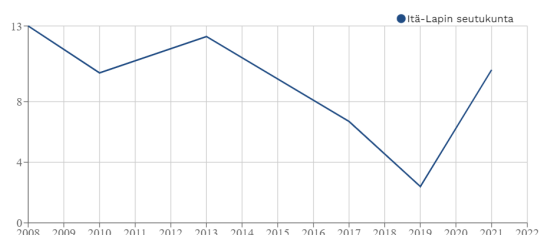
NUORET JA NUORET AIKUISET - Yhteenveto

Alla kuvatut indikaattorit on nostettu alueellisesta hyvinvointikertomuksesta Pelkosenniemen kunnan oman datan puutteesta johtuen. Koko Itä-Lapin alueella kuten myös Pelkosenniemen kunnassa on verrattaen vähän nuoria joten tilastoihin tulee suhtautua kriittisesti.

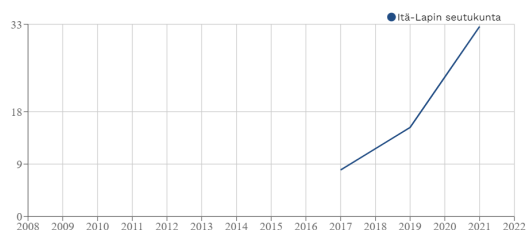
Alueellisesti nuoret ja nuoret aikuiset kokevat yksinäisyyttä sekä läheisten kavereiden puutetta useammin kuin saman ikäiset valtakunnallisella tasolla. Myös nuorisotyöttömyyden määrä Itä-Lapin alueella on suurempi verrattuna koko maahan, samoin myös mielenterveys ja käyttäytymishäiriöiden perusteella työkyvyttömyyseläkettäsaavien osuus on hieman suurempi.

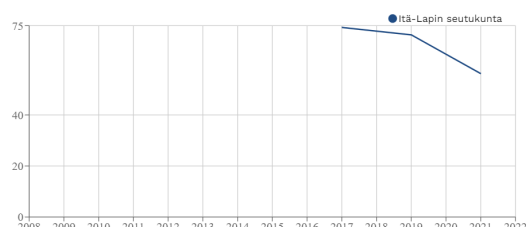
Ei yhtään läheistä ystävää, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

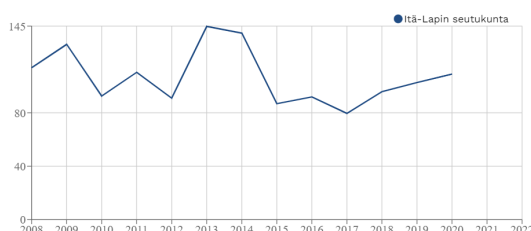
Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Tuntee itsensä yksinäiseksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut 15 - 24-vuotiaat potilaat / 10 000 vastaavanikäistä (vuosi 2018 ennakkotieto)

Kunnassa aloitti uusi etsivä nuorisotyöntekijä heinäkuussa. Työntekijän tehtäviin kuuluu tukea apua tarvitsevia 13-29-vuotiaita nuoria. Etsivä nuorisotyöntekijä auttoi syksyn aikana yhteensä 17 nuorta. Työntekijä vastaa myös yhdessä koulun henkilökunnan kanssa uuden oppivelvollisuus lain velvoittamasta ohjaamisesta ja valvomisesta, että oppivelvollinen hakeutuu perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen. Vuonna 2021 kaikki peruskoulusta valmistuneet saivat jatko-opiskelupaikan.

Nuorille toteutettiin harrastuskysely jonka pohjalta tulevina vuosina aloitetaan kehittämään nuorten harrastustoimintaa heidän toiveidensa mukaisesti. Kyselyssä esiin nousi toiveina etenkin erilaiset liikuntaharrastukset ja vapaapalokunta.

TYÖIKÄISET *Hyvinvointi***Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus**

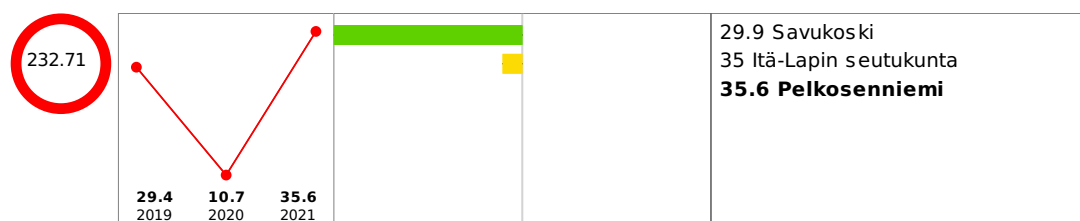
Tuki- ja liikuntaelinten- sekä sidekudosten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

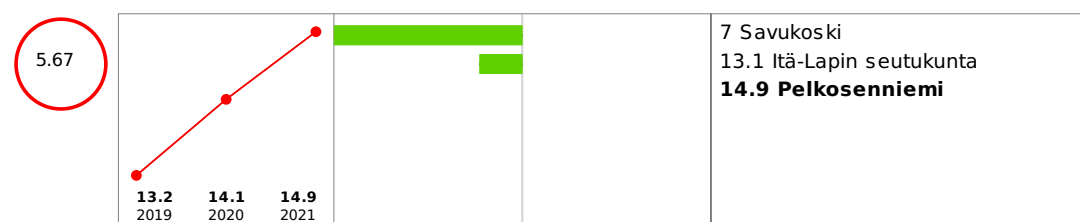
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

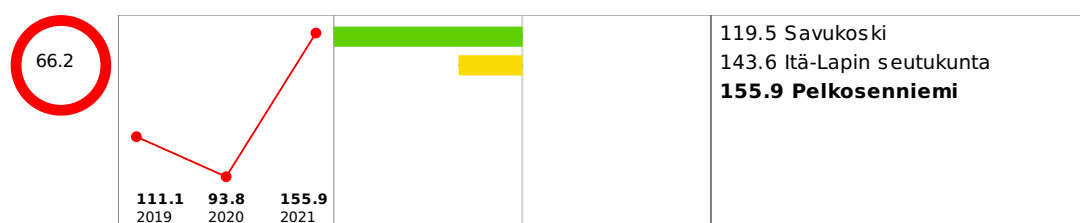
Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

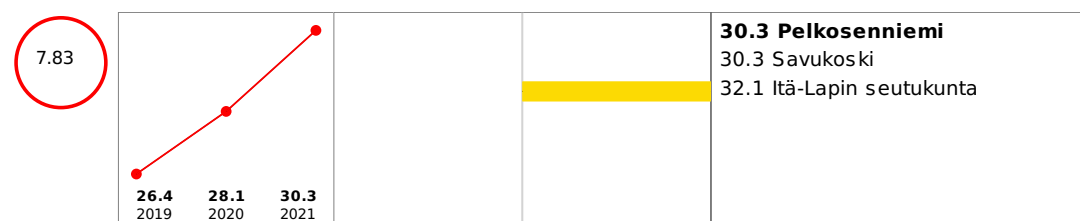
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

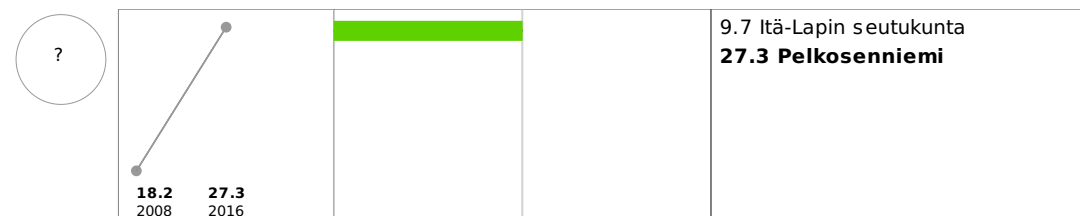
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 25 - 64-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä

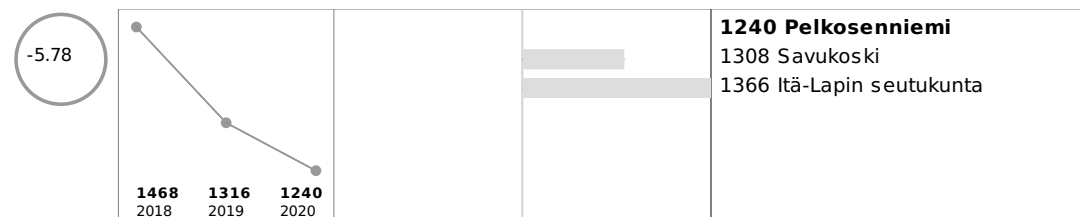
Verenkiertoelinten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut 25 - 64-vuotiaat potilaat / 1 000 vastaavanikäistä

Opiskelu, työ ja toimeentulo**Turvallisuus, asuminen ja ympäristö****Kunnan palvelut****Sosiaali- ja terveydenhuolto**

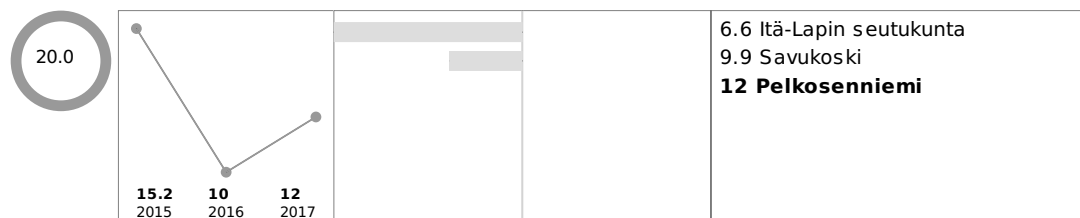
Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15 - 49-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä (vuosi 2018 ennakkotieto)

Muut palvelut**Talous**

TYÖIKÄISET - Yhteenveto

Kunnassa oli vuoden 2021 alussa 480 19-64-vuotiasta opiskelijaa ja työikäistä ihmistä. Tammikuussa 2021 työttömiä työnhakijoita oli 68, kun taas vuoden lopussa työttömiä oli 42 henkilöä, joten laskua on vuoden aikana tapahtunut 26 työttömän verran.

Pitkäaikaistyöttömien toimeentulotukea saaneiden määrä vuoden 2021 alussa oli 13 henkilöä. Vuoden lopussa pitkäaikaistyöttömien työmarkkinatuen osuus (ns. sakkomaksut) olivat yhteensä 806€.

Kuntalaisten hyvinvointia kunta tuki vuonna 2021 tarjoamalla maksuttomia matalan kynnyksen liikuntaryhmiä sekä erilaisia tapahtumia. Ryhmien tavoitteena oli lisätä kuntalaisten liikuntamäärää ja näin ollen ennaltaehkäistä esimerkiksi tuki- ja liikuntaelinsairauksia. Päihitteettömyyttä tuetaan sosiaalipalveluiden ja moniammatillisen työryhmän avulla. Vuonna 2021 toimintaa toteutettiin sosiaalipalveluiden, kotipalvelun ja Sinipulssin kanssa yhteistyössä.

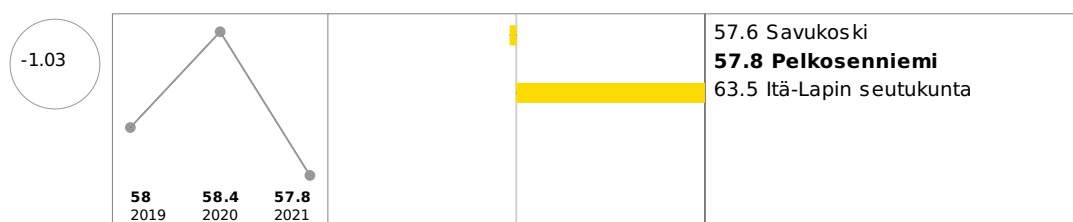
Alueellisesti erilaisten vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidettujen potilaiden määrä Itä-Lapissa on suurempi koko maahan verrattuna. Myöskin huomattavasti korkeammalla on prosentuaalinen osuus työkyvyttömyyseläkettä saavista 16-64-vuotiaista.

Vammaisten erityispalvelut hankitaan lähikunnista asiakkaiden tarpeiden mukaan. Kunta tarjoaa erityisryhmille ohjattua päivätoimintaa. Pelkosenniemen kunnan vammaisneuvosto koostuu yhdistysten, viranomaisten ja päätöksentekijöiden yhteistyöfoorumi. Vammaisneuvoston tehtävänä on vaikuttaa kunnalliseen suunnitteluun, päätöksentekoon ja seurantaan kaikilla hallinnonaloilla. Vammaisneuvosto kokoontui vuonna 2021 yhteensä kolme kertaa.

IKÄIHMISET *Hyvinvointi*

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä

Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä (vuosi 2018 ennakkotieto)

Opiskelu, työ ja toimeentulo

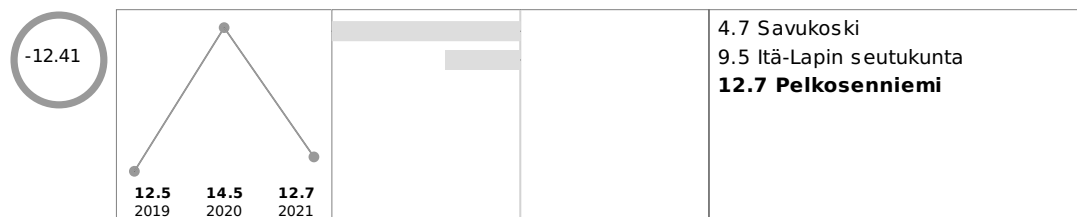
Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kunnan palvelut**Sosiaali- ja terveydenhuolto**

Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä

Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä

Muut palvelut**Talous****IKÄIHMISET - Yhteenveto**

Kunnassa on yli kolmasosa asukkaista yli 65-vuotiaita ja kunta tukee aktiivisesti heidän hyvinvointiaan jotta mahdollisimman moni voi jatkaa kotona niin pitkään kuin mahdollista. Moni ikäihmisistä asuu vielä kotona vaikkakin määrä on viime vuosina aavistuksen laskenut kun taas tehostetun palveluasumisen määrä on ollut nousussa. Sosiaalipalveluiden keskeisenä tavoitteena oli vuonna 2021 yksityisten sosiaalipalveluyrittäjien työllistäminen. Kuluneena vuonna aloitti ikäihmisten perhekoti Martin kylässä. Verkkorannan ikäihmisten perhekoti on toiminut normaalisti.

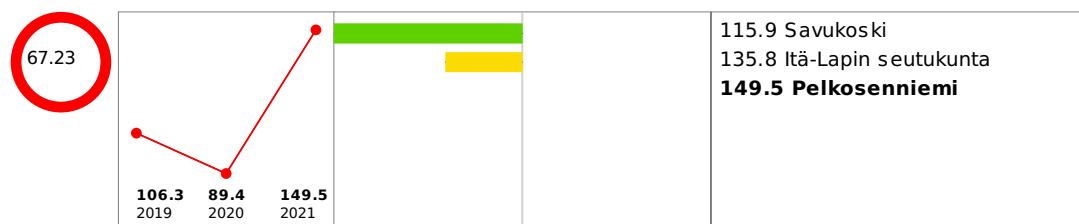
Tehostetun asumispaikkojen saannissa oli vaikuksia vuonna vuonna 2021 syksyyn asti. Vaikeudet johtuivat kesäajan hoitajapulasta. Palvelukoti Onnelan asiakasjono saatiin purettua loppuvuonna. Moniammatillinen SAS-työryhmä kokoontui säännöllisesti palvelukoti Onnelan asukkaiden valinnassa.

Kotipalveluiden saatavuuden palvelutarpeeseen vastattiin lisäämällä resursseja, asiakas määrät palvelussa tasaantuivat vuoden aikana.

Vanhusneuvosto toimii järjestöjen ohella ikäihmisten näkemysten esille pitäjänä ja on kunnann alueella asuvien ikäihmisten ja heitä edustavien järjestöjen neuvoa-antava yhteistyöelin. Neuvosto kokoontui vuonna 2021 säännöllisesti.

KAIKKI IKÄRYHMÄT Hyvinvointi**Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus**

Sairauspäivärahaa saaneet 16 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

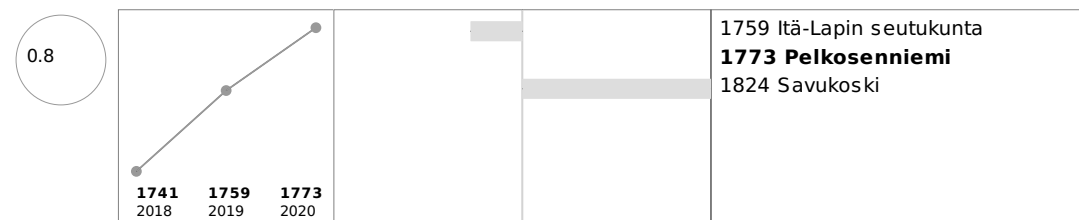
Opiskelu, työ ja toimeentulo

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuntajohdossa - TEA, pistemäärä

Hyvinvointi- ja terveyseroja kaventavat tavoitteet kunnan toiminta- ja taloussuunnitelmassa, pistemäärä

Vapaa-aika

Muut palvelut

Talous

KAIKKI IKÄRYHMÄT - Yhteenveto

Kahden viimeisen vuoden aikana koronaviruspandemia on vaikuttanut merkittävästi hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Maaliskuun 2020 jälkeen Pelkosenniemen kunta, kuten muutkin kunnat ja kaupungit joutuivat rajoitustoimien alkaessa uudelleen järjestämään sekä supistamaan palveluitaan. Poikkeusolojen myötä koulut siirtyivät etäopetukseen. Kirjasto- ja liikuntapalvelut, päivä- ja viriketoiminta sekä monien eri toimijoiden järjestämät kerhot ja tapahtumat peruuntuivat. Yritystoiminta ja sitä myötä työllisyys kärsi myös koronan vaikutuksista. Korona on työllistänyt sote-alan työntekijöitä monin tavoin välillä vieden resursseja perustyötehtävistä.

Työ koronasta nousemiseen jatkuu omien hankkeiden parissa jotka nopeuttavat elinkeinoelämän elpymistä.

Koronasta huolimatta vuosi 2021 oli kunnan elinkeinoelämälle ennätysellisen nosteen vuosi.

Kesä- ja heinäkuussa 2021 toteutettiin yhteistyössä High five, Yhteistyöllä hyvinvointia Itä-Lappiin hankkeen kanssa hyvinvointi- ja turvallisuuskysely. Keskeisinä nostoina kyselyn tuloksista voidaan tehdä, että kuntalaiset ovat tyytyväisiä saavutuksiinsa, taloudelliseen- sekä perhetilanteeseensa. Kyselyyn vastanneet kaipaavat enemmän vapaa-ajanvietto- ja harrastusmahdollisuuksia vaikkakin harrastavat päivittäin liikuntaa. Johtopäätös vastauksista on, että pelkosenniemeläiset voivat hyvin ja heillä on hyvät palvelut. Liikunta ja luonto on lähellä sekä myös perhe ja ystävät saavutettavissa. Kyselyyn vastasi 102 asukasta, joka tarkoittaa 10,96% vastausmäärää. Vastaaajista 37,1% oli eläkeläisiä.

Teaviisari on työväline kunnille ja kouluille. Tiedot kuvaavat terveydenedistämisen aktiivisuutta eli kunnan toimintaa asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Tietoja kerätään kahden vuoden välein. Pelkosenniemen osalta perusterveydenhuollon osalta pisteet ovat nousseet huomattavasti vuodesta 2016 vuoteen 2020. Myös kuntajohdon indikaattoreissa on ollut osittain positiivista kehitystä. Lisätietoja ja laajemmin indikaattorikonaisuuksiin voi tutustua:

<https://www.hyvinvointikertomus.fi/backend/api/document/attachment/13903021634.pdf>

Hyvinvointitavoitteiden toteutuminen, yhteenveto ja jatkotoimenpide-ehdotukset

Pelkosenniemen kuntastrategiassa 2017-2021 on asetettu painopisteiksi lapset ja nuoret, seniorit, työllisyys ja lähipalvelujen kehittäminen sekä läpileikkaavana teemana strategiassa on yhteisöllisyys.

Kunnanhallituksen 29.-30.10.2019 § 246 päätöksen mukaisesti hyvinvointitavoitteita ovat kunnan elinvoima-, vetovoima- ja pitovoimatekijöiden selvittäminen, yhteistyön tiivistäminen kolmannen sektorin kanssa ja vanhuspalveluiden kehittäminen.

Hyvinvointitavoitteiden toteutuminen

Ensimmäisenä tavoitteena 2017-2021 hyvinvointikertomuksessa oli järjestöyhteistyön kehittäminen. Järjestöavustuksia myönnettiin vuonna 2021 kaikille kuudelle niitä hakeneelle järjestölle. Yhteistyötä kehitettiin myös konkreettisilla yhteisillä tapahtumilla kuten järjestötreffeillä ja -jouluakahveilla, kuntalaistilaisuuksilla sekä yhteistyössä toteutetuilla tapahtumilla. Järjestöjen on huomattu kamppailevan jäsenpulasta sekä toiminnan pyörittämisen ja hallinnon kanssa, tähän on tavoitteena keksiä yhteisiä toimintatapoja ja -keinoja. Järjestöyhteistyötä päätettiin lisätä tulevan SOTE-uudistuksen myötä.

Toisena tavoitteena hyvinvointikertomuksessa oli kunnan elinvoima-, vetovoima- ja pitovoimatekijöiden selvittäminen. Toimialajohtajille on jätetty selvityspyyntö toteutuneista elinvoima-, vetovoima- ja pitovoimatekijöiden selvittämisestä. Selvityspyyntöön ei yksikään toimialajohtaja vastannut.

Elinkeinopalvelut tavoittelivat kunnan elinvoima-, vetovoima- ja pitovoimatekijöiden selvittämistä ja niiden kiteyttämistä sopivaksi hankkeeksi. Lapin Liiton esiselvityshankkeen jälkeen lähteneiden rahoitusten pohjalta oli tarkoitus kehittää omaa hanketta. Uusi hanke pito- ja vetovoiman kasvattaminen uusien hankkeiden muodossa jäi kuitenkin saavuttamatta koronan aiheuttamien kiireiden takia. Toimenpiteitä kuitenkin tehtiin Yrittäjien Itä-Lappi hankkeessa jonka raportin pohjalta on voitu tehdä myös alueellisia päätelmiä elinvoima-, vetovoima- ja pitovoimatekijöistä.

Kolmantena tavoitteena hyvinvointikertomuksessa oli vanhuspalveluiden kehittäminen. Terveyspalvelut onnistuivat PelSavun sote -selvitystä hyödyntämällä tiivistämään yhteistyötä kunnan ja Pelkosenniemen-Savukosken kuntayhtymän kesken erityisesti kotiin vietävien palveluiden kehittämisessä ja kustannusnousun hillitsemisessä. Kuntatasolla ikäihmisille tarjottiin monipuolista toimintaa esimerkiksi päivätoiminnan- ja liikuntaryhmien muodossa.

Johtopäätökset

Korona ja sen aiheuttamat toimenpiteet ovat ottaneet viimeisimpinä vuosina huomiota pois palveluiden tarjoamisesta sekä niiden kehittämisestä. Myös osaltaan työntekijöiden vaihtuvuus ja niiden poisjäännit ovat hankaloittaneet järjestelmällisen toiminnan ja suunnittelun mahdollisuutta.

Erityisesti huomio kiinnittyy myös toimialojen suunnitteluun ja toteutukseen: kunnanhallituksen asettamien hyvinvointitavoitteiden (kh 29.-30.10.2019 § 246) huomioiminen on ollut vuoden 2021 talousarviossa ja tilinpäätöksessä vähäistä. Näin on tilanne siitä huolimatta, että mm. talousarvion laadintaohjeessa on edellytetty ja ohjeistettu, että hyvinvointitavoitteet tulee huomioida vastuualueiden toimintaa suunniteltaessa. Tämä tarkoittaa, että toimialojen ja vastuualueiden toimintaa ei juurikaan ole kehitetty hyvinvointitavoitteiden mukaisesti. Jatkossa on kunnan hyvinvoinnin kehittymisen kannalta tärkeää, että hyvinvointi ja sen edistäminen otetaan kaikkien vastuualueiden yhteiseksi asiaksi ja läpileikkaavaksi teemaksi ja että sen toteutumisen raportointiin kiinnitetään riittävästi huomiota.

Jatkotoimenpide-ehdotukset

- Koronaepidemien seurausten ja vaikutusten tasaaminen
- Hyvinvointialueuudistus
- Osallisuus- ja järjestöyhteistyön vahvistaminen ja laajentaminen
- Lasten ja nuorten hyvinvointi

Hyvinvointisuunnitelma vuodelle 2022

Tavoite	Toimenpide-ehdotukset	Mittarit
Lasten ja nuorten hyvinvointi	-Resurssien lisääminen -Panostaminen ennaltaehkäiseviin toimintoihin -Kunnan sisäinen ja alueellinen yhteistoiminta	-Toteutuneet tapahtumat ja kerhot -Osallisuus -Koululaisterveys- ja muut kyselyt
Kuntalaisten osallisuuden vahvistaminen, yhteistyö sidosryhmiin ja järjestöihin	-Viestinnän kehittäminen -Vuosikello -	-Toteutuneet asukasillat ja kansalaisraadit -Palaute osallisuudesta ja viestinnästä -Myönnettyt avustukset
Uudet yritykset ja asukkaat	-Asuntohankkeiden käynnistäminen -Yritysten Itä-Lappi hankkeen toteuttaminen -Laadukkaat elinkeinopalvelut	-Uusien asukkaiden lkm -Asuntohankkeiden käyntiin lähtö -Hankkeiden tulokset

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

2 Suunnitelman laatijat

3 Suunnitelman hyväksyminen